

Justisdepartementet,
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep,
0030 Oslo

lovavdelingen@jd.dep.no

Vår dato
23.9.2011

Deres dato
14.4.2011

Vår referanse

Deres referanse
201102995
EO MHG/bj

Vår saksbehandler
Haakon Gjesdahl

Høring – styrking av lovgivningen om håndhevingen av industrielle rettigheter m.m.

Vi viser til høringsbrev og notat fra Justisdepartementet datert 14. april 2011. Telenor Broadcast har kommentarer knyttet til piratering/kortdeling som har relevans for enkelte deler av høringsnotatet. Canal Digital Norge AS og Canal Digital Kabel-TV AS, som tilbyr tv-, bredbånds- og telefonitjenester til sluttbruker, er heleide datterselskap av henholdsvis Telenor Broadcast og Telenor Norge.

Sammendrag

Kortdeling (ofte kalt "card sharing") er en teknisk løsning som gir uautorisert tilgang til krypterte betal-tv- tjenester, og er dagens svar på tidligere piratkortløsninger. Kortdeling gir et ubegrenset antall klienter fri adgang til betal-tv-tjenester.

Slik straffeprosessloven § 216b er utformet i dag vil ikke kortdeling omfattes og Telenor Broadcast mener bestemmelsen bør utvides til også å gjelde ved (skjellig grunn til mistanke om) brudd på straffeloven § 262, se mer utdypende redegjørelse for synspunktet i vårt hørings svar av 28. april 2010 til Justisdepartementet (vedlagt dette hørings svar). Behovet for å styrke tv-distributørenes rettsvern mot ulovlig kortdeling gjør seg også gjeldende i vurderingen av om lovgivningen om håndhevingen av det industrielle rettsvern skal styrkes.

Vi mener en endring av straffeloven § 262 er påkrevet nå, og at en ikke kan vente på eventuell ny straffelov som vil kunne ta mange år, nettopp på grunn av den utviklingen tv-bransjen står overfor nå med omfattende grenseoverskridende og i høy grad organisert kriminalitet.

Presserende behov for en styrking av rettsvernet mot ulovlig kortdeling og piratering

På side 4 i høringsnotatets sammendrag heter det at

"Forslagene innebærer at rammevilkårene for håndheving av industrielle rettigheter i Norge vil bli minst like gode som det som gjelder innen EU."

Som påpekt i vårt hørings svar til Justisdepartementets lovavdeling 28. april 2010 om Metodekontrollutvalget, vil ikke straffeprosessloven § 216b slik bestemmelsen i dag er utformet omfatte kortdeling¹. Vi mener dette er både uhensiktsmessig og lite rimelig. Telenor Broadcast

¹ Kortdeling (ofte kalt "card sharing") er en teknisk løsning som gir uautorisert tilgang til krypterte betal-tv-tjenester, og er dagens svar på tidligere piratkortløsninger. Kortdeling gir et ubegrenset antall klienter fri adgang til betal-tv-tjenester, se vedlagte utdypende forklaring og illustrasjon.

mener bestemmelsen bør utvides til også å gjelde ved (skjellig grunn til mistanke om) brudd på straffeloven § 262. Vi viser til at man i Danmark for den beslektede norske straffebestemmelse har økt strafferammen med inntil 6 års fengsel (i svensk lovgivning 2 år) hva gjelder storspredning av piratert materiale via internett.

Videre heter det på side 5 i sammendraget at

"Straffebestemmelsene foreslås utformet likt i alle lovene. Etter forslaget vil forsettlig og grovt uaktsomme inngrep være straffbare. Normalstrafferammen foreslås økt til bøter og fengsel inntil ett år. Ved særlig skjerpene omstendigheter foreslås det at strafferammen skal være bøter og fengsel inntil tre år."

Straffeloven § 262 fungerer som et rettsvern for betal-tv-bransjen i Norge. Tv-distributører betaler store beløp for å hindre angrep mot sin virksomhet, i form av investeringer i tekniske installasjoner, bidrag til bransjeorganisasjonen STOP mv. Illegal kortdeling rettet mot for eksempel Canal Digital vil ofte være knyttet til organisert virksomhet; kriminaliteten er grenseoverskridende, økonomisk motivert og deles over internett. Dersom man øker rettsvernet for andre industrielle rettigheter i Norge, men samtidig utelater det for betal-tv-aktørene, vil de kriminelle kunne spekulere i hvor straffen er lavest. Videre har kortdeling lav oppdagelsesrisiko og inntektspotensialet er meget stort. Det er derfor meget viktig at straffenivået og rettsvernet er likt uavhengig av type industriell rettighet. Når departementet her foreslår å øke strafferammen ved særlig skjerpene omstendigheter med inntil 3 års fengsel, bør derfor endringen også gjelde straffeloven § 262.

På side 11 heter det at

"Det er mye som tyder på at omfanget av inngrep i industrielle rettigheter har økt betydelig de siste årene[...]Det er derfor grunn til å vurdere regelendringer som styrker rettighetshavernes stilling." Straffelovens § 262 er "teknisk nøytral", men strafferammen er for lav sett i lys av utviklingen og omfanget av piratering og hacking. Det er heller ikke offentlig påtale i § 262, noe som medfører at selskapene selv må forestå granskning også i alvorlige saker, for deretter å anmelde forholdene og vente på politiets etterforskning og prioritering. Straffebestemmelsen om organisert virksomhet (straffelovens § 60a) bør etter Telenor Broadcast' mening gjøres gjeldende for § 262, da dagens kriminalitet mot betal-tv bransjen er grenseoverskridende, organisert og økonomisk motivert. Det bør også bemerkes at straffeloven § 145 (tidligere brevåpningsloven) gir rom for kommunikasjonskontroll etter straffeprosessloven § 216b, en eventuell endring i § 262 bør også påpeke en endring av straffeprosesslovens bestemmelser, slik at både den fornærmede og den tiltalte / mistenkte sikrets nødvendig rettsvern gjennom tilfredsstillende (grundig) etterforskning.

Når det gjelder hvilke interesser lovgivningen om det industrielle rettsvernet skal verne om pekes det i høringsnotatet i all hovedsak på økonomiske interesser. Når det gjelder kortdeling (og tidligere salg av pirat smartkort), er dette en type illegal virksomhet som er "nær sagt umulig" å konkurrere mot, da "piraten" eller den organiserte kriminelle verken har kostnader knyttet til distribusjon eller vareinnkjøp og heller ikke forholder seg til markedsføringsloven eller distribusjonsavtaler. Distributørens rettsvern blir satt på prøve, og det er åpenbart at med ny teknologi som har utviklet seg raskere enn lovgivningen, står betal-tv-bransjen overfor store utfordringer, som lovgivende myndighet må ta hensyn til.

På side 21 heter det bl.a. at *"Økningen i omfanget av inngrep med en slik karakter tyder på at dagens regler ikke har tilstrekkelig preventiv effekt."*

De hensyn som Justisdepartementet angir som begrunnelse for å skjerpe straffenivået ved overtredelser av varemerkelov m.v. har tilsvarende relevans for en endring i § 262, av samme årsak. Med mulighet for økonomisk inntekt på flere titalls millioner på eksempelvis kortdeling vil ett års strafferamme, ikke offentlig påtale m.v., ikke gi tilstrekkelig preventiv effekt mot "bakmennene". Tilsvarende synspunkt gjør seg gjeldende der departementet sammenlikner med straffenivået for

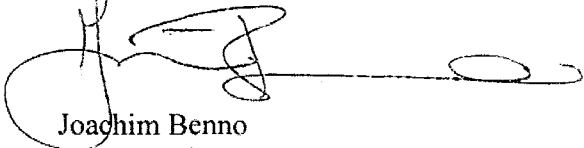
overtredelse av åndsverksloven ved særdeles skjerpende omstendigheter (kapittel 7), men uten at kortdelingsproblematikken tas opp.

Oppsummering

Telenor Broadcast mener at en generell skjerping av straffen i lovene om det industrielle rettsvern ikke kan se bort fra behovet for en endring av straffeloven § 262. Dersom ikke rettsvernet mot ulovlig piratering/kortdeling styrkes eller ses i sammenheng med forslagene om å skjerpe håndhevingen av industrielt rettsvern, vil dette for tv-bransjen kunne virke både konkurransevridende og diskriminerende.

Vi mener en endring av straffeloven § 262 er påkrevet nå, og at en ikke kan vente på eventuell ny straffelov (§ 262 vil da bli § 203) som vil kunne ta mange år, nettopp på grunn av den utviklingen tv-bransjen står overfor nå med omfattende grenseoverskridende og i høy grad organisert kriminalitet.

Med vennlig hilsen

Joachim Benno
Director of Governmental and Regulatory Affairs
Telenor Broadcast Holding AS

Justisdepartementet,
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep,
0030 Oslo

Vår dato
28.04.2010
Deres dato
16.12.2009

Vår referanse

Deres referanse
200907672
KFH/mk

ES

Att: knut.hustad@jd.dep.no

Vår saksbehandler
Haakon Gjesdahl

NOU 2009:15 Skjult informasjon – åpen kontroll

Vi viser til høringsbrev og notat fra Justisdepartementet datert 15. desember 2009. Telenor Broadcast har kommentarer knyttet til piratering/kortdeling som har relevans for deler av utvalgets utredning. Canal Digital Norge, som tilbyr tv-, bredbånds- og telefonitjenester til sluttbruker, er et heleid datterselskap av Telenor Broadcast.

Sammendrag

Kortdeling (ofte kalt ”card sharing”) er en teknisk løsning som gir uautorisert tilgang til krypterte betal-tv- tjenester, og er dagens svar på tidligere piratkortløsninger. Kortdeling gir et ubegrenset antall klienter fri adgang til betal-tv-tjenester, se vedlagte utdypende forklaring og illustrasjon.

Slik straffeprosessloven § 216b er utformet i dag vil ikke kortdeling omfattes og Telenor Broadcast mener bestemmelsen bør utvides til også å gjelde ved (skjellig grunn til mistanke om) brudd på straffeloven § 262.

1 Bakgrunn

Piratering mot betal-tv-bransjen har i mange år vært et stort problem og en stor økonomisk utfordring for det enkelte selskap. I 2001 ble også straffelovens § 262 endret, slik at bransjen fikk en teknisk nøytral paragraf til beskyttelse mot piratering.

I dag er situasjonen slik at den tidligere distribusjonsformen av kortdeling (piratkort) har nådd internett, og bransjen står overfor en trussel hvor nær sagt alle eventuelt kan få uautorisert tilgang til dekodingsinnretning på svært kort tid. Vi viser her til vedlagte figur hvor det på en enkel måte illustreres hvordan slike kortdelingsnettverk bygges opp via internett.

STOP er tv-bransjens antipiratororganisasjon, og står for Scandinavian TV Organisations Against Piracy. Det er STOP's oppgave å bekjempe piratering på betalings-tv tjenester i Norden. Canal Digital er medlem i STOP, som foretar egne utredninger av straffesaker for blant annet Canal Digital og RiksTV. STOP konstaterer en økende tendens til ulovlige kortdelingsnettverk i hele Norden. Denne økningen er ikke bare knyttet til antall nettverk som avdekkes, men også dens størrelse og internasjonale tilknytninger. Bakmennene og servereiere har mulighet for en betydelig økonomisk gevinst og oppdagelsesrisikoen er minimal.

Etterforskning av kortdeling nettverk har vist seg å være komplisert siden politiet i dag ikke har mulighet til å foreta kontroll av kommunikasjonsanlegg i forkant av en ransaking/beslag av kortdelingsserver, siden denne type kriminalitet er grenseoverskridende og mange servere er knyttet sammen i større nettverk mot internett. STOP har på vegne av Canal Digital anmeldt flere slike

forhold til politiet i både Norge, Sverige og Danmark. Kripos etterforsker en anmeldelse inngitt av STOP etter strl. § 262, hvor det fremmes et erstatningskrav på nær 11 millioner kroner. I desember 2009 ble en person i Sverige idømt ett års fengsel og 6 millioner kroner i erstatning til Canal Digital Sverige, for omfattende kortdelingsvirksomhet. Bakmennene har stor økonomisk vinning, og selskapene STOP representerer står i fare for å lide store økonomiske tap.

STOP har på denne bakgrunn tatt til orde for en skjerpelse av straffnivået i straffeloven § 262 og har bl.a. nylig hatt møter med politisk ledelse i Justisdepartementet om denne problemstillingen.

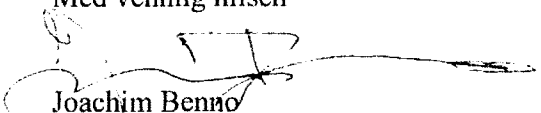
2 Straffeprosessloven § 216b bør også omfatte piratering, jf. straffeloven § 262

Telenor Broadcast mener dagens lovgivning ikke er tilpasset den tekniske utviklingen. Kortdeling er grenseoverskridende organisert kriminalitet med stor fortjeneste for de involverte. Som eksemplifisert over er det utvilsomt tale om grov økonomisk kriminalitet og det bør også vurderes hvorvidt dette kan regnes som organisert kriminalitet som bør rammes av straffeloven § 60a. Denne type datakriminalitet er så alvorlig for fornærmede at de straffeprosessuelle bestemmelser må fange opp alvorlighetsgraden for derigjennom å sikre at kvalitativt bedre etterforskningsskritt står til rådighet. En endring av de straffeprosessuelle bestemmelser på dette området vil være et effektivt bidrag for å redusere skadevirkningene, samt sikre digitale bevis for de selskaper som rammes av piratering i straffelovens § 262s forstand.

Slik straffeprosessloven § 216b er utformet i dag vil ikke kortdeling omfattes og vi mener bestemmelsen bør utvides til også å gjelde ved (skjellig grunn til mistanke om) brudd på straffeloven § 262. Dersom brudd på straffeloven § 262 legges til opplistingen i § straffeprosessloven § 216b (første ledd bokstav b) vil det bidra til økt rettssikkerhet både for mistenkte/siktede og selskap som utsettes for de straffbare handlingene, samt bidra til økt kvalitet i etterforskningen ved bl.a. sikring av digitale bevis i en eventuelt senere straffesak.

En relevant analogi er at straffeprosessloven § 216b, bokstav b) bl.a. opplyster straffeloven § 145 ("brevåpningsbestemmelsen") annet ledd, jf. passusen om "den som skaffer seg uberettiget adgang til data eller program[...]". Når den beslektede brevåpningsbestemmelsen, som i mange tilfeller vil omhandle mindre alvorlig kriminalitet enn kortdeling, omfattes av virkeområdet til straffeprosessloven § 216b, virker det lite rimelig at ikke også straffeloven § 262 omfattes. Vi viser til at man i Danmark for den beslektede norske straffebestemmelse nylig økte strafferammen til 6 år hva gjelder storspredning av piratert materiale via internett. Dette illustrerer med tydelighet hvilken alvorlighetsgrad vårt naboland vurderer denne type kriminalitet å utgjøre. Med en tilsvarende strafferamme for brudd på straffeloven § 262 (også foreslått 1 år i ny straffelov) som i Danmark ville faktisk de straffeprosessuelle tvangsmidler som § 216b gir anvisning på vært omfattet av første ledd bokstav a). På denne bakgrunn anser Telenor Broadcast at bestemmelsen bør utvides til også å gjelde ved (skjellig grunn til mistanke om) brudd på straffeloven § 262.

Med vennlig hilsen

Joachim Benno
Director of Governmental and Regulatory Affairs
Telenor Broadcast Holding AS

HVA ER KORTDELING (CARD SHARING)?

Kortdeling er en teknisk løsning som gir uautorisert tilgang til krypterte betal-tv-tjenester.

Ved hjelp av en serverløsning og et legalt betal-tv-abonnement sendes det dekrypterte kontrollordet (DCW) via internet til konfigurerte klienter. Både server- og klientprogrammet finnes nedlastbart via hjemmesider og forum som er spesialisert på kortdeling. Programvaren er gratis.

Kortdeling er dagens svar på tidligere piratkortløsninger, og spres i stadig større omfang i hele Europa. Det bygges opp forskjellig "communities" – hvor servereier oftest er hovedmann og den som har økonomisk vinning.

Det finnes i dag to kommersielle varianter av kortdeling. Den ene der serverens kapasitet er ca. 15 klienter, og den andre mer sofistikerte varianten håndterer ca. 100 klienter per legale kort. Med hjelp av den siste teknikken kan man i prinsippet med hjelp av ca. 10 originale abonnement/kort – dele ut DWC til "alle og enhver".

Har man tilgang til en klient kan man i konfigurasjonsfilene utlese serverens ip-nummer / domenenavn.

Kortdeling kan enkelt illustreres slik:

